

Vergaderjaar 2019–2020

35 433

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2020 (Tweede incidentele suppletoire begroting inzake COVID-19 crisismaatregel herverzekering leverancierskredieten)

A

VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN

Vastgesteld 20 april 2020 om 14.00 uur

Het wetsvoorstel heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen, die spoedshalve per fractie geordend zijn.

Inleiding

De leden van de fractie van **GroenLinks** hebben met grote belangstelling kennis genomen van de tweede suppletoire begroting van het Ministerie van Financiën. Het belang van de interventie in de leverancierskredietmarkt is helder, dat laat evenwel nog vragen open over de uiteindelijke publiek-private verdeling van lasten.

De leden van de **PvdA**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel 35 433 Tweede incidentele suppletoire begroting Financiën 2020 inzake COVID-19-crisismaatregel herverzekering leverancierskredieten. Graag maken zij gebruik van de gelegenheid de regering hierover een aantal vragen te stellen.

De leden van de **SP**-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij constateren met het kabinet dat het verzekeren van leverancierskredieten een essentiële (nuts)functie vervult voor onze economie, maar constateren ook dat deze functie tot nog toe vervuld is door private verzekeraars die tot nog toe flinke winsten maakten. Net als eerder met de banken lijkt hier dus opnieuw sprake te zijn van een situatie waarin met het vervullen van een nutsfunctie grote private winsten gemaakt worden, maar de staat vervolgens de (potentiële) verliezen socialiseert. Dit roept bij de leden van de SP-fractie fundamentele vragen op.

Het lid van de **OSF**-fractie sluit zich aan bij de vragen van de leden van de GroenLinks-fractie, PvdA-fractie en de SP-fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

Voor de leden van de fractie van GroenLinks is het belang van de interventie in de leverancierskredietmarkt helder, dat laat evenwel nog vragen open over de uiteindelijke publiek-private verdeling van lasten. In het debat in de Tweede Kamer hierover gaf de Staatssecretaris aan hier later op terug te komen. Dat is ongemakkelijk, aangezien dit vraagstuk van grote betekenis is, zowel budgettair, als vanuit het oogpunt van rechtvaardigheid. Het stellen van goede condities en randvoorwaarden dient tijdig te gebeuren. De leden van de GroenLinks-fractie kunnen er begrip voor opbrengen dat in de urgentie van dit moment die vraag nog niet beantwoord is. Zulks vraagt ook zorgvuldige overweging. Toch vragen zij hier meer scherp te. Langs welke lijnen en uitgangspunten wil het kabinet hier opereren? Deelt zij de positie dat de kosten voor deze garantie uiteindelijk bij de markt zullen moeten neergelegd? Zo ja, aan welke opties denkt het kabinet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie vragen graag bijzondere aandacht voor de eerdere verruiming van de exportkredietverzekering tezamen met de herverzekering van leverancierskredieten. Aangaande beide (her)verzekeringen ontvangen de leden van de PvdA-fractie graag van de regering uitvoerig inzicht in de risico-verdeling tussen bedrijven, banken en overheid. Is de constatering juist dat het risico wel voor een deel bij de bank blijft, maar die het weer kan verhalen op de overheid via het algemene vangnet? Dan wel dat de bank dit verlegt naar de exporteur.

Aangaande beide (her)verzekeringen vernemen de leden van de fractie van de PvdA graag van de regering onder welke continuïteitsvoorwaarden deze aangeboden worden. En voorts ontvangen zij graag een berekening van de omvang van de aanvullende risico's die de overheid als gevolg van deze maatregelen onder haar hoede neemt.

Is de regering het met de leden van de PvdA-fractie eens dat het wenselijk is dat bedrijven meer met eigen vermogen worden gefinancierd? Echter, de huidige vennootschapsbelasting stimuleert de financiering van ondernemingen met vreemd vermogen, omdat rente aftrekbaar is en dividend niet. In de op 1 maart 2016 door de Tweede Kamer aangenomen motie verzoeken de leden Koolmees en Nijboer de regering met voorstellen te komen voor het meer gelijkrekken van de fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen. Wat is er met die motie gedaan en wat mogen deze leden op dit terrein nog van de regering verwachten?

Graag vragen de leden van de PvdA-fractie hoe de regering de rol van de financiële sector in de huidige coronacrisis beoordeelt. Is de regering het met deze leden eens dat de financiële sector pro-cyclisch werkt? Immers, in goede economische tijden worden risico's onderschat en te weinig eigen vermogen aangehouden. In slechte economische tijden worden risico's overschat en is eigen vermogen nodig. Welke lessen trekt de regering hieruit voor het eigen vermogen dat door banken en verzekeraars aangehouden moet worden?

Meer in het algemeen vragen deze leden om de toezegging een evaluatie van de verruiming van de exportkredietverzekering tezamen met de herverzekering van leverancierskredieten over een maand met deze Kamer te delen. Is de regering bereid deze voorzieningen een horizonbepaling van bijvoorbeeld drie maanden te geven, zodat bij een eventuele verlenging de regeling nader kan worden gespecificeerd om ongewenste effecten te voorkomen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

Gegeven de economische nood die door de COVID-19-maatregelen is ontstaan, is het duidelijk dat de overheid in verschillende sectoren fors moet ingrijpen en feitelijk de markt moet overnemen om werkgelegenheidsverlies zo veel mogelijk te beperken. De vraag is dan wel waar de rekening vervolgens wordt neergelegd. In dit geval zou het volgens de leden van de SP-fractie niet meer dan logisch zijn de kosten uiteindelijk op het bedrijfsleven te verhalen. In het licht hiervan vragen de voornoemde leden de regering waarom zij – gegeven de uitkomst van het wetgevings-overleg in de Tweede Kamer – deze logica kennelijk niet deelt? Wat zijn de precieze overwegingen op basis waarvan de regering hier niet nu al voor wil kiezen?

Voorts vragen de leden van de SP-fractie om een betere onderbouwing van de stelling dat kredietverzekeraars nu grote betalingsrisico's zullen lopen, met de suggestie dat dit de financiële positie van de verzekeraars dusdanig hard raakt dat de afgesloten verzekeringen niet meer te dragen zouden zijn zonder de toegekende verzekeringslimieten op bedrijven te verlagen of in te trekken. Alhoewel het voor de hand ligt dat op dit moment, als gevolg van de economische stilstand, de betalingsrisico's die de kredietverzekeraars verzekeren verslechterd zijn, is het voor de leden van de SP-fractie niet duidelijk hoe groot de potentiële impact daarvan is op de financiële positie van de verzekeraars. Heeft de regering, zo vragen de voornoemde leden, hier wel zicht op, en zo ja waar is dit dan op gebaseerd? In hoeverre kunnen mogelijke verliezen ten gevolge van de verslechterde betalingspositie niet door de verzekeraars opgevangen worden door de winsten die ze met hen herverzekeringsactiviteiten de afgelopen jaren gemaakt hebben? Ook vragen de leden van de SP-fractie zich af in hoeverre de kredietverzekeraars altijd de contractuele vrijheid hebben om limieten te verlagen of in te trekken? Met andere woorden, kunnen betalingsrisico's altijd en volledig door de verzekeraars zelf vermeden c.q. tot nul gereduceerd worden? Zo nee, waarom stelt de regering dan in antwoord op een vraag van de Tweede Kamer dat «de private verzekeraars geen directe voordelen [hebben] van de herverzekering door de staat»? Het niet geringe voordeel bestaat er toch uit dat de verzekeraars de eerdergenoemde betalingsrisico's niet langer zullen lopen? Kan de regering dit nader toelichten?

Ten slotte, vragen de leden van de SP-fractie welke afspraken over beperkingen ten aanzien van het uitkeren van dividenden en het toekennen van bonussen aan het management in Nederland met de betreffende verzekeraars op dit moment precies met de betreffende kredietverzekeraars gemaakt worden. Hoe zien deze afspraken er precies uit en in hoeverre vormen zij harde voorwaarden? Wat gebeurt als de verzekeraars zich niet aan deze afspraken houden?

De leden van de vaste commissie voor Financiën zien de antwoorden met belangstelling tegemoet. Onder voorbehoud van ontvangst van de nota naar aanleiding van het verslag **uiterlijk maandag 20 april 2020, 21:00 uur**, acht de commissie het voorstel gereed voor plenaire afhandeling op 21 april 2020 op een nader te bepalen wijze.

De voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
Frentrop

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Van Dooren